Az új „civil törvény” – tudnivalók és vélemények

ÖKOTÁRS ALAPÍTVÁNY

A Trust-program

CIVIL TÁRS
Trust Programiroda

A közép-kelet-európai régióban működő **Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe** nevű alap tevékenységének részeként 2003-ban Magyarországon is elindult a nonprofit szektor felzárkóztatása és felemelkedése érdekében létrehozott program.

Hazánkban az Ökotárs Alapítvány a jogi-, szabályozási környezet átalakításának elősegítésével járul hozzá a hazai nonprofit szektor fenntarthatóságának és függetlenségének növeléséhez kutatások és programok, támogatásával és megvalósításával.

ÖKOTÁRS ALAPÍTVÁNY

Céljaink - átfogó nonprofit jogi reform koncepció

A magyar nonprofit jogrendszer átalakítására tett javaslatainkkal, kezdeményezéseinkkel célunk, hogy a szektor sajátos érdekeit középpontba állító, a hazai civil szektor tényleges fenntarthatóságához hozzájáruló jogszabályok jöjjenek létre.

A Civil jövőkép koncepció-tervezet egyedülálló módon vizsgálja a mai magyar nonprofit jogi szabályozást : átfogóan és stratégiai jelleggel.

Célja, hogy elméleti és gyakorlati áttekintést adjon a civil nonprofit szektor jogszabályi környezetéről; hogy felvesse a legfonto-sabbnak tartott kérdéseket, és alternatívákat mutasson fel azok megválaszolására, hiszen a civil szervezetek létrehozásával és működésével kapcsolatos problémák, a civil szervezetek és a közigazgatási szektor közötti tisztázatlan viszonyok feloldása csak komplex gondolkodással mehet végbe.

ÖKOTÁRS ALAPÍTVÁNY

Civil Jövőkép

A koncepció három, egymással összefüggő területen vizsgálja a magyar civil nonprofit joganyagot.

A civil nonprofit szektor autonómiája	1.) Az egyesülési szabadság kiteljesítése 2.) Az alapítványok strukturális reformja 3.) A civil működés megkönnyítése
A civil nonprofit szektor és az állam viszonyrendszere	4.) A civilek-állam viszony új alapokra helyezése 5.) A részvételi elvű demokrácia szélesítése 6.) A közhasznúság rendszerének átgondolása
A civil nonprofit és a magánszektor viszonyrendszere	7.) A civilek gazdasági forgalomban való részvétele 8.) A társadalmi támogatottság ösztönzése 9.) A civil szervezetek átláthatóságának növelése

ÖKOTÁRS ALAPÍTVÁNY

Az új „civil törvény” - folyamat

2010. július	Szászfalvi László társadalmi felzárkóztatásért felelős államtitkár felhívása: augusztus 31-ig várja a civil szervezetek javaslatait a szabályozás átfogó felülvizsgálatára
2011. február-március	A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium többoldalú munkcsoportokat hív össze az új törvény előkészítésére
2011. április	Elkészülnek a törvény első, nem nyilvános tervezetei (több változatban)
2011. június 22.	Társadalmi egyeztetésre bocsátják a törvénytervezetet a kormany.hu-n – július 11-ig lehet beküldeni a véleményeket (elektronikus úton)
2011. november 5.	A javaslatot T/4866 számon a kormány benyújtja az Országgyűlésnek

ÖKOTÁRS ALAPÍTVÁNY

Az új civil törvény – ami pozitív

A javaslat több területen előremutató, civil szakértők által régóta sürgetett elemeket tartalmaz

1) A „civil társaság” – nem jogi személyiségű (nem bejegyzett) szervezeti forma (79. §)
   - **kb. a civil lét „előszobája**
   - **megalakításához elég 3 fő**
   - **gazdálkodó tevékenységet nem végezhet**

2.) A csőd- és felszámolási, végelszámolási szabályok civilekre alkalmazása (9-10. §)
   - **rendezi a civil szervezet megszűnésének kérdését**
   - **esetleg utat nyithat a civilek hitelképessége irányába**

3.) A civil szervezetek egységes nyilvántartásának megteremtése (13-16. §)
   - **országos, nyilvánosan hozzáférhető közhiteles nyilvántartás**
   - **egyablakos, elektronikus ügyintézés**
   - **lehetőség alapszabály-minta használatára**
   - **Civil Információs Portál - beszámolók**

Ld. még a 2011. évi CLXXXI. törvényt is

ÖKOTÁRS ALAPÍTVÁNY

Az új civil törvény – ami pozitív 2.

A javaslat több területen előremutató, civil szakértők által régóta sürgetett elemeket tartalmaz

5.) A gazdálkodási szabályok pontosítása

- **Bevételek és kiadások fajtáinak elkülönítése (19. §)**
- **Adománygyűjtés szabályai (Korm. rendelet)**

6.) Az állami támogatások típusainak pontosítása

- **Adomány – feladatfinanszírozás – közszolgáltatási szerződés szétválasztása (2 §. 1., 8., 20. pontok) – különböző viszonyrendszert testesítenek meg**
- **Költségvetési források koordinációja (53. §)**

7.) Civil Információs Centrumok

- **Civil szervezeteknek szolgáltatást nyújtó, azokat segítő megyei (civil) szervezetek**
- **Eddig is létező hálózat, most törvényben nevesítve (51-52. §)**

ÖKOTÁRS ALAPÍTVÁNY

Az új civil törvény – a közhasznúság szabályozása

A közhasznúságról szóló 1997. évi CLVI. törvény sok tekintetben nem váltotta be a hozzá fűzött elvárásokat, megérett a reformra – az új törvényjavaslat felemás megoldásokat hozott

1) A közhasznú tevékenység definíciója – közfeladat (=jogszabályban meghatározott állami/önkormányzati feladat) ellátása, közvetlenül vagy közvetetten (2. § 19. pont)

A fogalom hagyományos nyugat-európai értelmezésében a „közhasznú” = ami a ***társadalom, közösségek, polgárok: emberek*** számára hasznos, amit ők támogatni kívánnak.

A Kelet-Európában, így Magyar-országon is kialakuló lévő fogalom alapján „közhasznú” = ami az ***állam, a kormányzat*** számára hasznos, és támogatására érdemes.

☑ 2) A bejegyzés és a közhasznú jogállás megszerzése elválik egymástól – legalább kétéves működés után

☑ 3) A közhasznúsági beszámoló tartalmát illető részletesebb elvárások (29. §)

☑ 4) A beszámoló bírósági letétbe helyezésének kötelezettsége (30 §.)

ÖKOTÁRS ALAPÍTVÁNY

Az új civil törvény – a közhasznúság szabályozása 2.

A közhasznú jogállás megszerzésének feltételei: közhasznú tevékenység + beszámoló + 32. §:

(4) Megfelelő erőforrás áll (…) a szervezet rendelkezésére, ha (…) a következő feltételek közül legalább egy teljesül:

- a) az átlagos éves bevétele meghaladja az egymillió forintot, vagy
- b) a két év egybeszámított adózás utáni eredménye nem negatív, vagy
- c) a személyi jellegű kiadásai – a vezetők juttatásainak figyelembevétele nélkül – eléri az összes ráfordítás (költség, kiadás) egynegyedét .

(5) Megfelelő társadalmi jelentőség mutatható ki a (…) szervezetnél, ha (…) a következő feltételek közül legalább egy teljesül:

- a) a személyi jövedelemadó 1%-ából felajánlott összeg, eléri (…) az összes bevétel kettő százalékát, vagy
- b) a közhasznú tevékenység érdekében felmerült költségek, ráfordítások elérik az összes ráfordítás felét a két év átlagában,
- c) közhasznú tevékenységének ellátását tartósan (két év átlagában) legalább tíz közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy segíti (…)

Kevés kedvezmények kapcsolódik hozzá: intézményfenntartó szervezetek (35-36. §), **társaságiadó-kedvezmény (20+20%)**

ÖKOTÁRS ALAPÍTVÁNY

Az új civil törvény – Nemzeti Együttműködési Alap

A Nemzeti Civil Alapprogram utódszervezete – legvitatottabb fejezet

- Célja: a civil szervezetek működésének (60%-ban) és különböző (nem ágazati) programjainak támogatása
- Csökkenő forrás (58.§) – **2012-re: 3,38 mrd Ft (2009-ben: 6,8 mrd Ft!)**
- Az eddi majdnem tisztán civil delegáltakból álló döntéshozó testületekben (Tanács, kollégiumok) 1/3-1/3-1/3-os összetétel (60-61. §):

  a) 3 tagját a (…) civil jelöltállítási rendszeren keresztül bejelentkezett szervezetek képviseletére jogosult elektorok közvetlenül választják meg,

  b) 3 tagját az Országgyűlés – illetve a kormány az illetékes szakbizottsága útján jelöli ki,

  c) 3 tagját a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételr ől szóló törvény rendelkezései szerint civil szervezetekkel megkötött stratégiai partnerségi megállapodás alapján, a szervezetek személyi javaslatára a miniszter saját hatáskörében kéri fel .
- A testületek elnökét a miniszter jelöli ki
- Az alap forrásainak 10%-ról a miniszter saját hatáskörben dönt (pályázat nélkül)
- A Tanács elnöke vétójogot kap
- Szigorú összeférhetetlenségi szabályok

ÖKOTÁRS ALAPÍTVÁNY

Civil Lobbi Kerekasztal

Kb. 30, jellemzően országos ernyőszervezet laza csoportosulása (közülük 12-15 rendszeres részvételével)

Funkciók

- nonprofit jogi kérdések megvitatása, együttgondolkodás („thinktank”)
- jogalkotási és politikai folyamatok nyomon követése
- közös stratégia és állásfoglalások kialakítása
- alkalmanként közös akciók, pl: „Az állam legnagyobb civil hitelezője” 2005 őszén

Hosszabb múltra tekint vissza, 2009 eleje óta ismét rendszeresen ülésezik (kb. másfél havonta) + e-mail lista

ÖKOTÁRS ALAPÍTVÁNY

Köszönöm a figyelmet!

Móra Veronika

www.okotars.hu/civil_tars

www.civiljogok.hu

ÖKOTÁRS ALAPÍTVÁNY